

Opgroeiondersteuning op school

Analyse van baten en kosten op casusniveau

Maarten Kwakernaak & Jochum Deuten

Eindrapportage - augustus 2025

Opgroeiondersteuning op school

Analyse van baten en kosten op casusniveau

versie: 13 augustus 2025
auteurs: Maarten Kwakernaak & Jochum Deuten

Inhoudsopgave

1	Aanleiding	1
2	Aanpak	2
2.1	Opgroeiondersteuning op school	2
2.2	De scholen	2
2.3	Methode van onderzoek	3
3	Overzicht van baten en kosten	6
3.1	Ervaren baten	7
3.2	Financiële kosten en baten	9
	Toelichting financiële kosten en baten.....	10
4	Conclusie en reflectie	11
	Reflectie op de methode van onderzoek	12
	Referenties	14

1 Aanleiding

De verbinding tussen jeugdhulp en onderwijs staat in de belangstelling. Wat de wijk voor volwassenen is, is de school voor jeugdigen: hier vindt een groot deel van hun leven plaats, hebben zij een netwerk van peers en professionals en zijn diverse, potentieel signalerende functies aanwezig. De school zien we daarom steeds meer als een omgeving waar hulpvragen gesignaleerd, verklaard en (vroegtijdig) opgelost kunnen worden. Uit onderzoek van de Universiteit van Amsterdam (Gerdes, 2021) en een kennissynthese uitgevoerd door het Verwey-Jonker Instituut (Jonkman et al., 2022) blijkt dat een goede samenwerking tussen jeugdhulp en onderwijs in hoge mate bijdraagt aan de sociale en cognitieve ontwikkeling van jeugdigen en leidt tot een veiliger leeromgeving. Een goede samenwerking tussen jeugdhulp en onderwijs is echter nog niet overal vanzelfsprekend.

In 's-Hertogenbosch vindt sinds 2023 de pilot Opgroeiondersteuning op school plaats. In deze pilot experimenteren onderwijs- en jeugdhulpprofessionals met het bieden van samenhangende onderwijsondersteuning en lichte, preventieve jeugdhulp in het primair en voortgezet onderwijs. De 'Opgroeicoaches' zijn actief op in totaal negen scholen, om hier de gewenste verbinding te maken tussen thuis en school en

tussen onderwijs- en opvoeding-gerelateerde vragen. Door zichtbaar aanwezig te zijn, vraagstukken te signaleren, outreachend te werken en lichte ondersteuning binnen de school aan te bieden moet de pedagogische context van de school verbeteren en worden problemen opgepakt voordat deze de kans krijgen te escaleren en kostbare, specialistische hulp nodig is.

De gemeente 's-Hertogenbosch monitort de pilots op inhoud en is aanvullend op zoek naar de maatschappelijke baten en kosten van samenwerking tussen jeugdhulp en onderwijs binnen de pilot Opgroeiondersteuning op school. De onderzoeksvraag luidt:

Wat zijn de maatschappelijke baten en kosten op casusniveau van de pilot 'Opgroeiondersteuning op school' in de gemeente 's-Hertogenbosch?

Om deze vraag te beantwoorden, voerden wij een analyse uit van baten en kosten voor vijf casussen op twee scholen, met het instrument Effectencalculator.

2 Aanpak

2.1 Opgroeiondersteuning op school

Opgroeiondersteuning op school is een initiatief van de gemeente 's-Hertogenbosch waarmee zij op scholen laagdrempelig en vroegtijdig ondersteuning aanbieden aan kinderen. Dit doet de gemeente samen met de verschillende scholen en jeugdhulporganisaties. Deze ondersteuning wordt preventief en integraal aangeboden. Het doel is dat kinderen zich 'zo optimaal mogelijk' kunnen ontwikkelen en zich veilig en gezien voelen. Daarbij moet de pedagogische context in en om de school worden verbeterd. Om dit te bereiken is het de bedoeling dat school, jeugdhulp en gezin gelijkwaardig samenwerken.

De gemeente verwacht hiermee problemen bij kinderen vroegtijdig op te pakken, ouders te ondersteunen in hun pedagogische uitdagingen en (noodzaak voor) kostbare jeugdhulp in de toekomst te voorkomen. De pilot loopt inmiddels op negen scholen in 's-Hertogenbosch: zeven basisscholen (po) en twee middelbare scholen (vo).

2.2 De scholen

In dit onderzoek richten we ons op de eerste twee scholen waar Opgroeiondersteuning op school van start is gegaan. Op deze twee scholen krijgt de aanpak op een eigen manier vorm.

Basisschool Boon

Op deze basisschool krijgt de werkwijze vorm in 'het Wijland'. De Opgroeicoaches werken vanuit een als huiskamer ingerichte ruimte binnen de school. Kinderen gaan hier onder schooltijd naartoe. Het verschilt per kind hoeveel uur per dag zij in het Wijland zijn; kinderen zijn er tot 2 uur per dag. In de beginperiode was dit een langere periode, namelijk tot 4 uur per dag. In het Wijland wordt een combinatie geboden van ondersteuning bij schooltaken en begeleiding bij niet-schoolse zaken. Een deel van de Opgroeicoaches is ook leerkracht op de school, de andere zijn werkzaam voor Self, een organisatie die onder andere jeugdhulp aanbiedt. De aanpak is groepsgericht: kinderen zijn gezamenlijk in het Wijland, maar er is ook individuele aandacht voor de kinderen, onder andere door met hen mee naar huis te lopen. Het verschilt sterk per kind hoeveel uur per dag en hoeveel maanden zij naar het Wijland gaan.

Basisschool Nour

Op deze islamitische basisschool geven twee Opgroeicoaches – die zich Stercoaches noemen op deze school – individuele aandacht aan kinderen waar (beginnende) zorgen over bestaan bij leerkrachten, ouders of bij kinderen zelf. De Stercoaches gaan laagdrempelig gesprekken aan met kinderen, om direct lichte ondersteuning te bieden en te kijken of er mogelijk hulpvragen zijn in het gezin. Ook houden zij contact met de ouder(s). De Stercoaches zijn jeugdhulpprofessionals in dienst van Sensa Zorg, een organisatie die cultuursensitieve zorg biedt.

Voorheen hadden zij geen eigen ruimte beschikbaar en spraken zij de kinderen in de ruimtes die op dat moment beschikbaar waren, vaak het handwerklokaal. Sinds 2025 is er een huiskamer ingericht, waar zij de kinderen kunnen ontvangen. Ook wordt in deze huiskamer een mamacafé georganiseerd door de Stercoaches.

In deze rapportage gebruiken we vanaf hier de term Opgroeicoaches voor beide scholen.

Overige scholen

In augustus 2024 zijn nog twee basisscholen van start gegaan met Opgroeiondersteuning op school (Haren en Rondeel) en is

ook de eerste middelbare school gestart (Rijzert). In januari 2025 zijn nog drie basisscholen (Het Palet, De Hobbit en De Sterrenboom) en een tweede middelbare school (Sint-Janslyceum) gestart met Opgroeiondersteuning op school.

2.3 Methode van onderzoek

In dit onderzoek is het instrument Effectencalculator ingezet. De Effectencalculator is een onderzoeksinstrument, opgebouwd vanuit de overtuiging dat inhoud en financiën in samenhang met elkaar benaderd moeten worden. Centraal in de aanpak is een dialoogsessie (groepsgesprek) tussen betrokkenen: de ouder(s), betrokken hulpverleners en betrokkenen vanuit school.

Dialoogsessie

De basis van de Effectencalculator is een dialoogsessie van ongeveer 2,5 uur rondom een individuele situatie van een persoon die ondersteuning heeft gekregen vanuit een vernieuwende werkwijze, in dit geval ‘Opgroeiondersteuning op school’. In dit gesprek werken we vanuit het verhaal van het kind aan inzicht in wat er is gebeurd sinds zij in contact kwamen met de Opgroeicoaches, wat er is ingezet vanuit Opgroeiondersteuning op school en welke kosten er zijn gemaakt.

Om de baten te kunnen benaderen, maken we onderbouwde inschattingen van wat er gebeurd zou zijn zónder de nieuwe

aanpak, waar mogelijk inclusief kostenplaatje. Nadat het volledige verhaal rondom het kind is gereconstrueerd, wordt een format uitgedeeld. Op dit format worden de deelnemers gevraagd om – in stilte en los van elkaar – een inschatting te maken van wat er was gebeurd zónder de Opgroeicoaches en wat voor ondersteuning er dan mogelijk was ingezet. Nadat iedereen deze formats heeft ingevuld, worden deze met elkaar vergeleken en komen we in gesprek gezamenlijk tot een of meerdere referentiescenario's. Vervolgens kan het verschil tussen 'oud' en 'nieuw' goed geanalyseerd worden: wat is de meerwaarde van de nieuwe werkwijze? Welke verschillen zijn er in geboden ondersteuning, en de kosten en financiering hiervan?

Selectie casuïstiek

Er zijn in totaal tien casussen aangeleverd door professionals. De onderzoekers hebben hiervan vijf casussen geselecteerd voor het onderzoek: drie op basisschool Boon en twee op basisschool Nour. Hierbij is rekening gehouden met spreiding in de aard en zwaarte van de hulpvraag, leeftijdscategorieën en de wijze van ondersteuning/aanpak door de Opgroeicoaches. Deze spreiding is van belang om een goed beeld te krijgen van de (diverse) kinderen op deze twee scholen. Door vijf heel verschillende cases te belichten kunnen we met een relatief kleine groep deelnemers toch een breed beeld krijgen van de aanpak en effecten.

Deelnemers gesprekken

De gesprekken vonden plaats op de basisscholen. Bij de gesprekken op Nour was het om diverse redenen niet mogelijk om de gesprekken in (volledige) groepsvorm te organiseren. Daarom zijn er aanvullend individuele gesprekken gevoerd, deels op locatie, deels telefonisch. Bij vier van de vijf casussen gaf het betreffende kind zelf ook input, naar aanleiding van het gesprek.

Casus	Deelnemers gesprek
1	Groepsgesprek met moeder, Opgroeicoach school, Opgroeicoach Self, intern begeleider school. Kind gaf achteraf input via e-mail.
2	Groepsgesprek met moeder, Opgroeicoach school, Opgroeicoach Self, intern begeleider school. Kind gaf achteraf input via e-mail.
3	Groepsgesprek met moeder, Opgroeicoach school, Opgroeicoach Self, intern begeleider school. Kind gaf achteraf input via e-mail.
4	Gesprek met twee Opgroeicoaches (Stercoaches), telefoongesprek met moeder achteraf. Kind gaf achteraf input via e-mail.
5	Individuele gesprekken met twee Opgroeicoaches (Stercoaches), telefoongesprek met moeder.

Referentiesessie

Het inschatten van de referentiesituatie (wat er gebeurd was zónder Opgroeiondersteuning op school) is noodzakelijk, maar uitdagend. Het gaat immers om inschattingen van scenario's die niet werkelijk hebben plaatsgevonden. Om deze scenario's te valideren, is een referentiesessie georganiseerd, nadat de laatste casus was uitgewerkt.

Tijdens deze referentiesessie heeft een groep onafhankelijke praktijk-experts de geconstrueerde referentiescenario's getoetst, aangevuld en gevalideerd. Deze praktijk-experts reflecteerden kritisch op de referentiescenario's: zijn deze

aannemelijk voor deze casussen? Is er niet te veel in doemscenario's gedacht? Waren er zonder de Opgroeicoaches nog andere mogelijkheden geweest?

Aan deze referentiesessie namen vijf personen deel uit de werk- of beleidspraktijk, die niet betrokken zijn bij de pilot Opgroeiondersteuning.

- Twee medewerkers toegang Jeugd
- Gedragswetenschapper (gemeente)
- Beleidsadviseur jeugd (gemeente)
- Klantadviseur Self (werkzaam buiten de regio)

3 Overzicht van baten en kosten

In dit hoofdstuk vatten we de baten en kosten samen van de aanpak Opgroeiondersteuning op school, voor de vijf onderzochte casussen. Eerst gaan we in op de ervaren baten (3.1): wat de aanpak volgens betrokkenen heeft opgeleverd voor kinderen en gezinnen. Vervolgens gaan we in op de financiële kosten en baten (3.2): de investering van de gemeente en mogelijke besparingen die de aanpak tot nu toe heeft opgeleverd in deze casussen. Per casus is een casusbeeld opgesteld met de baten en kosten per casus. In verband met

de mogelijke herleidbaar zijn deze casusbeelden niet opgenomen in de publieksversie van deze rapportage.

Overzicht ervaren baten Opgroeiondersteuning op school bij de vijf onderzochte casussen, vergeleken met beginsituatie					
	Casus 1	Casus 2	Casus 3	Casus 4	Casus 5
Mentaal welzijn ("lekker in je vel")	+++	+	++	++	+
Zelfverzekerdheid, weerbaarheid	+++	+++	++	-	-
Schoolprestaties	+++	++	+	++	++
Sociale relaties	+++	+	++	++	-
Thuisituatie	+++	+++	+	++	+
Ouder: inzicht in ouderrol/opvoeding	-	+	-	++	+

3.1 Ervaren baten

In de vijf verhalen rondom kinderen en hun gezin zijn een aantal inhoudelijke opbrengsten te zien. In alle vijf de casussen is de situatie van het kind en hun gezin verbeterd ten opzichte van de beginsituatie (het moment dat zij in contact kwamen met de Opgroeicoach). De ervaren baten zijn te vinden op zes levensdomeinen. Hieronder zijn de ervaren baten schematisch samengevat. Deze lichten we daarna verder toe.

Mentaal welzijn ('lekker in je vel')

De aanpak Opgroeiondersteuning heeft voor alle vijf de kinderen voor een verbetering van het mentaal welzijn gezorgd. Een voorbeeld is een kind dat zeer teruggetrokken en stil was in de klas, en weinig contact maakte met andere kinderen. Ook buiten schooltijd was het kind angstig, door conflicten met andere kinderen en bleef veel binnen. Door in kleine stapjes, laagdrempelig contact te maken lukte het de Opgroeicoaches om vertrouwen te winnen en handvatten te geven in de omgang met andere kinderen. De ouders zagen het kind veranderen van een gesloten en stil kind dat zich vastklampte aan ouders, naar een blij en vrolijk kind dat zelfstandig op pad gaat en vrienden maakt. Een ander voorbeeld is een kind dat steeds afweziger werd in de les en moeilijk contact maakte met andere kinderen. Een Opgroeicoach ging laagdrempelig in gesprek, waardoor het kind het hart kon luchten over de scheiding van de ouders.

Deze gesprekken hadden tot gevolg dat het kind beter in het vel zit en meer 'positief-aanwezig' is in de les en beter contact maakt met andere kinderen.

“Zonder de Opgroeicoaches zou ik nog steeds boze buien hebben. Ik zou niet geleerd hebben dat ik talenten heb.” - leerling

Zelfverzekerdheid

De Opgroeicoaches zetten in op weerbaarheid en zelfverzekerdheid van kinderen. In de drie onderzochte casussen op basisschool Boon wordt expliciet benoemd dat kinderen een sterke ontwikkeling hebben doorgemaakt in zelfverzekerdheid en meer voor zichzelf opkomen. Een voorbeeld is een kind dat gepest werd en zich nauwelijks verweerde. Na ondersteuning van de Opgroeicoaches spreekt het kind zich meer uit en komt voor zichzelf op. De combinatie van inzet op sociale weerbaarheid en groei van zelfvertrouwen door talentontwikkeling lijken hier sterk aan bij te dragen.

“Ze hebben mij geholpen om steviger in mijn schoenen te staan. En voor mezelf op te komen.” - leerling

Schoolprestaties

In alle vijf de onderzochte casussen zijn er verbeteringen zichtbaar in de schoolprestaties. In alle gevallen wordt gesproken over een meer actieve houding in de klas na de aanpak van de Opgroeicoaches. Twee van deze vijf kinderen dreigden uit te vallen op school. In beide gevallen is voorkomen dat het kind uitviel op de basisschool. Een van hen is later echter, op het voortgezet onderwijs, alsnog uitgevallen.

“Ze hebben geholpen dat ik naar school ging [...] en toch een leuke dag had.” - leerling

Sociale relaties

In vier van de vijf onderzochte casussen zijn verbeteringen te zien in de sociale vaardigheden van kinderen, waardoor zij hun sociale relaties op school en daarbuiten zijn verbeterd. De Opgroeicoaches hielpen de kinderen met ‘tools’ rondom vriendschappen maken en houden. Een voorbeeld is een kind dat zich ‘bazig’ opgestelde richting andere kinderen. Met verschillende tools rondom emotieregulatie en vriendschappen leerde het kind zich positiever op te stellen en heeft daardoor vriendschappen met klasgenoten kunnen opbouwen.

“Ze hebben geholpen dat ik aardiger doe tegen anderen, omdat ik soms bazig doe.” - leerling

Thuisituatie

De situatie van kinderen heeft directe invloed op de situatie van andere gezinsleden. De hiervoor beschreven stappen die de kinderen maakten rond mentaal welzijn, zelfverzekerdheid, schoolprestaties en sociale relaties zorgden in alle gevallen voor verbetering van de sfeer thuis. In één gezin was de sfeer thuis zo slecht dat de relatie tussen ouders sterk onder druk stond. Nadat de ondersteuning van de Opgroeicoaches zorgde voor verbetering van de situatie van het kind, verbeterde de sfeer thuis ook drastisch.

Ouder: inzicht in ouderrol/opvoeding

De Opgroeicoaches hebben veel (professionele) kennis over opvoeden en opgroeien. Deze kennis zetten ze ook in om ouders te helpen bij opvoedvraagstukken. In twee gevallen droegen gesprekken met de Opgroeicoach bij aan inzicht in de ouderrol en opvoedvaardigheden. Een voorbeeld is een ouder en kind die vaak conflict met elkaar hadden. Door middel van psycho-educatie wist de Opgroeicoach tips te geven aan de ouder over een gezonde ouder-kindrelatie.

“Je voelt je begrepen, dat was een opluchting. Dat is wel fijn.” - ouder

3.2 Financiële kosten en baten

Naast ervaren baten zijn er ook financiële baten te zien in de casussen. In onderstaand schema zijn de financiële kosten en baten van Opgroeiondersteuning op school samengevat voor de vijf onderzochte casussen. Daaronder lichten we de berekening van kosten en baten toe.

Kosten (gemiddeld per kind in betreffende periode)	€ 14.000	€ 10.000	€ 7.500	€ 10.000	€ 10.000
o waarvan kosten directe tijd	€ 6.000	€ 1.900	€ 6.000	€ 1.800	< € 300
Kosten referentie (zonder Opgroei- ondersteuning op school)	€ 19.000	€ 32.000	Onzeker	€ 0 - € 6000	Geen kosten
Baten* (besparing gemeente korte termijn)	⊕ € 5.000 (besparing)	⊕ € 22.000 (besparing)	Onzeker	⊖ € 4.000 tot € 10.000 (extra kosten)	⊖ € 9.500 (extra kosten)
o toekomstige baten gemeente (lange termijn)	⊕⊕	⊕⊕⊕	Onzeker	⊕⊕	⊕⊕
	Casus 1	Casus 2	Casus 3	Casus 4	Casus 5

*Uitgaande van gemiddelde kosten per kind

Toelichting financiële kosten en baten

Een aantal keuzes zijn gemaakt om te komen tot de hiervoor gepresenteerde financiële kosten en baten. Afhankelijk van gekozen definities en rekenmethodes verandert het beeld of er sprake is van een besparing of van extra kosten.

- **Kosten aanpak: Gemiddelde kosten versus directe kosten**
De kosten van Opgroeiondersteuning op school kunnen op meerdere manieren berekend worden. In dit onderzoek zijn we uitgegaan van de gemiddelde kosten per kind. Dat wil zeggen: de totale kosten van de inzet van jeugdhulp-professionals op een school gedeeld door het aantal kinderen dat contact had met de Opgroeicoaches in de periode dat het betreffende kind (de 'casus') ondersteund is. Daarin is ook indirecte tijd meegenomen (overleg, ontwikkeling, etc.). Gaan we uit van alleen directe kosten (de tijd die specifiek is besteed aan een jeugdige vermenigvuldigd met het uurtarief), verandert het beeld en zijn de kosten per kind vaak lager.
- **Kosten referentie: minimale en maximale kosten**
De referentiesituaties zijn inschattingen van wat er was ingezet, als er géén Opgroeiondersteuning op school was

geweest. In één geval was er sprake van een bandbreedte, waarin we een minimale en maximale kosten hebben berekend. In een ander geval was er zo'n grote mate van onzekerheid over het referentiescenario, dat er geen berekening van baten gemaakt kon worden.

- **Lange termijn buiten beschouwing**
Dit onderzoek richt zich op de kosten en baten tot nu toe. Toekomstige kosten en baten blijven buiten beschouwing in de financiële berekeningen. Hiervoor zijn er te veel onzekerheden. Daarbij moet opgemerkt worden dat het aannemelijk is dat er in deze casussen toekomstige baten te behalen zijn door vroegsignalering en preventie van problematiek.
- **Alleen gemeentelijke baten jeugdhulp**
We rekenen alleen met gemeentelijke kosten en baten. Qua kosten van Opgroeiondersteuning op School rekenen we alleen de inzet van jeugdhulp-professionals, gefinancierd vanuit de gemeente (Jeugdwet). Inzet in natura door school, ouders en andere betrokkenen is niet meegenomen in de berekening.

4 Conclusie en reflectie

De aanpak Opgroeiondersteuning op school werpt zijn vruchten af. In alle vijf de cases is er sprake van positieve, ervaren baten. In twee van de vijf cases is bovendien sprake van financiële baten op korte termijn.

Ervaren baten

Bij alle vijf de kinderen is de situatie verbeterd ten opzichte van de uitgangssituatie. Kinderen maakten grote sprongen in het mentaal welzijn, zelfverzekerdheid en weerbaarheid en de sociale relaties verbeterden in vier van de vijf casussen. Ook de schoolprestaties gingen vooruit; deels als vervolgeffect van de hiervoor genoemde baten, deels door ondersteuning bij de vakken waar kinderen moeite mee hebben (op basisschool Boon). Ook thuis had dit alles invloed: gaat het beter met het kind, nemen zorgen bij ouders af en verbetert de sfeer thuis.

Een aantal kenmerken van de aanpak lijkt bij te dragen aan deze ervaren baten, waarbij laagdrempeligheid centraal staat.

- Laagdrempelig: de Opgroeicoaches werken vanuit de school, een omgeving die voor kinderen (en hun ouders) als veilig en vertrouwd wordt ervaren. Er wordt niet gesproken over ‘instroom’ of ‘hulp’, maar in termen als ‘even mee uit de

klas’ of ‘kletsen’. Opgroeicoaches zijn open over hun rol en achtergrond, maar profileren zich niet als jeugdhulpprofessional. Ze vinden dit belangrijk, omdat veel ouders een negatief beeld van jeugdhulp hebben en dergelijke hulp sterk afhouden.

- Creatieve werkwijzen en talentontwikkeling: in de gesprekken met de Opgroeicoaches wordt vaak gebruikgemaakt van creatieve werkwijzen. Dit maakt het gesprek leuker en toegankelijker en draagt zo bij aan de hiervoor genoemde laagdrempeligheid. Op basisschool Boon ligt er een nadruk op talentontwikkeling, waardoor kinderen ook kanten van zichzelf ontdekten waarvan ze zich nog niet bewust waren.
- Beschikbare tijd: Opgroeicoaches zijn niet gebonden aan beschikkingen en zijn een ruim aantal uren per week aanwezig in de school. Ze kunnen daarom makkelijk aansluiten als er een kind is waarmee ze in gesprek willen. Dit draagt ook weer bij aan de laagdrempeligheid. Ze kunnen even de klas in lopen om een kind mee te vragen, op een moment dat het past. In tegenstelling tot veel vormen van geïndiceerde jeugdhulp kunnen kinderen direct terecht

bij de Opgroeicoaches; er is geen wachttijd en ze zijn aanwezig in de school op vaste tijden.

- Culturele aansluiting: op basisschool Nour – een school op islamitische grondslag – kunnen de Opgroeicoaches aansluiten bij de culturele en religieuze achtergrond van de kinderen en hun ouders. Ook dit draagt weer bij aan de laagdrempeligheid.

Financiële kosten en baten

Of de aanpak zich rendeert in financiële zin, is afhankelijk van hoe we naar kosten en baten kijken. Uitgaande van kosten en baten tot nu toe zien we bij twee casussen dat er sprake is van een besparing ten opzichte van wat er was ingezet zónder Opgroeiondersteuning op school. Bij twee andere casussen is er tot nu toe sprake van een extra investering. Bij één casus was de onzekerheid te groot om een berekening van financiële kosten en baten te maken.

Toekomstige kosten, baten en kansen

De financiële kosten en baten op de langere termijn zijn onzeker. De meeste potentiële financiële baten zullen op zich laten wachten: de kosten gaan voor de baten uit. Vroegtijdig signaleren en laagdrempelig ondersteunen heeft vaak pas op langere termijn effect op bijvoorbeeld jeugdhulpgebruik of zorg voor ouders. Problemen die ‘klein zijn gehouden’ hadden geleidelijk kunnen groeien of escaleren. Aan de andere kant

moet nog blijken of de baten tot nu toe blijvend zijn. De betrokkenheid van Opgroeicoaches is tijdelijk en stopt wanneer het kind uitstroomt naar het voortgezet onderwijs.

Van potentiële, toekomstige baten kunnen we dan ook geen berekening maken: hiervoor zouden we de kinderen langer moeten volgen. Maar duidelijk is dat er sprake is van een werkzaam, preventief mechanisme, waardoor de aanpak in alle vijf de onderzochte casussen tot nu toe inhoudelijk rendeert: de kinderen en gezinnen staan er zoals gezegd beter voor dan bij aanvang. Met het verbreden van de aanpak naar VO-scholen liggen er bovendien kansen om de inhoudelijke en financiële baten te bestendigen. Een warme overdracht naar de Opgroeicoaches op VO-scholen zou kunnen voorkomen dat kinderen terugvallen in de problematiek en uitvallen op school.

Reflectie op de methode van onderzoek

Onderbouwde inschattingen

In analyse van baten en kosten moet altijd een vergelijking gemaakt worden. In het berekenen van financiële baten zit altijd een vergelijking: het is goedkoper of duurder ten opzichte van een ander scenario. In dit onderzoek zijn onderbouwde inschattingen van deze scenario's gemaakt samen met direct betrokkenen: de Opgroeicoaches, betrokkenen vanuit school en ouders zelf. Deze zijn vervolgens getoetst en aangevuld

door onafhankelijke (praktijk)experts. Het blijven echter inschattingen: we vergelijken de werkelijke situatie met een alternatief scenario dat niet werkelijk heeft plaatsgevonden. De resultaten moeten daarom met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden.

Extrapoleren niet mogelijk

De uitkomsten van de sessies zijn veelzeggend over hoe ‘Opgroeiondersteuning op school’ in de praktijk werkt en wat de mogelijke baten en kosten zijn op casusniveau. Met het aantal van vijf casussen is echter niet mogelijk deze kosten en baten te extrapoleren naar de gehele populatie. Met andere woorden: de uitkomsten van deze vijf cases zijn exemplarisch, maar hoeven niet te gelden voor alle kinderen die contact hadden met de Opgroeicoaches.

Bovendien wordt Opgroeiondersteuning op school inmiddels op negen scholen in 's-Hertogenbosch toegepast. In dit onderzoek richten wij ons op de scholen waar de aanpak het eerst van start ging. Op deze twee scholen is de aanpak al heel verschillend (zie 2.2). Een groepsaanpak zoals op basisschool Boon kan heel andere effecten hebben dan een individuele aanpak zoals op basisschool Nour. De andere zeven scholen geven ook op hun eigen manier invulling aan de aanpak. De resultaten van dit onderzoek zullen daarom niet zonder meer gelden voor de andere scholen.

Inrichting pilot veranderd

In dit onderzoek bekeken wij vijf verhalen van kinderen die betrokken zijn/waren bij Opgroeiondersteuning op school. Hierbij keken we terug vanaf het allereerste begin: de start na de zomervakantie van 2023. Dit onderzoek gaat daarom voor een gedeelte over een ‘oude’ aanpak. De aanpak is sindsdien op verschillende manieren bijgesteld. Bij basisschool Boon gaan kinderen minder lang naar het Wijland dan in de beginjaren. Bij basisschool Nour is inmiddels een huiskamer ingericht waar de Opgroeicoaches de kinderen ontvangen en waar zij ook een mamacafé organiseren. Deze wijzigingen zullen impact hebben op de baten van de aanpak, maar is nog niet zichtbaar in dit onderzoek.

Kosten: afhankelijk van definitie

Zoals benoemd in paragraaf 3.2 zijn bepaalde keuzes gemaakt in het berekenen van de financiële kosten en baten. We zijn uitgegaan van de gemiddelde kosten per kind. Dit geeft een zo compleet mogelijk beeld van de werkelijke, totale kosten. Er zijn echter grote verschillen in hoeveel tijd er per kind besteed wordt. Kijken we naar alleen de tijd die direct wordt besteed aan het kind, verandert het beeld en zijn de financiële baten (besparingen gemeente) hoger.

Referenties

Gemeente 's-Hertogenbosch (2024). Pilot Opgroeiondersteuning op school gemeente 's-Hertogenbosch. Informatiebrief.

Gerdes, J. (2021). All inclusive? Collaboration between teachers, parents and child support workers for inclusive education in prevocational schools. (Promotieonderzoek) Amsterdam: Vrije Universiteit Amsterdam.

Jonkman, H., Brock, A., Britt, A. & De Winter-Koçak, S. (2021). Kennis versterken over de verbinding onderwijs en jeugdhulp. Naar een nieuwe onderzoeksprogrammering. Verwey-Jonker Instituut.

Colofon

Opgroeiondersteuning op school
Analyse van kosten en baten op casusniveau
Eindrapportage

Opdrachtgever(s)

Gemeente 's-Hertogenbosch

Auteurs

Maarten Kwakernaak
Jochum Deuten

Foto omslag

Sytse Dijkstra | [SYTS.nl](https://www.syts.nl)

Uitgave

Bureau Onderzoek | 13 augustus 2025

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij Bureau Onderzoek B.V. Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan en wordt gewaardeerd, mits daarbij de bron wordt vermeld.